

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертация на тема: „Изследване на политиката за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните, провеждана от органите на местно самоуправление в Република България“

с автор Красимира Павлова Георгиева

за присъждане на ОНС „доктор“ по докторска програма „Социална работа, психологически изследвания и социална политика, професионално направление 3.4. Социални дейности“

Рецензент: доц. д-р Мария Иванова Желева

Тема на дисертационния труд: Изследване на политиката за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните, провеждана от органите на местно самоуправление в Република България

Научен ръководител: доц.дн Тошко Петров

Рецензент: доц.д-р Мария Желева - Технически университет – Варна

1. Актуалност на разработения в дисертационния труд проблем

Детската престъпност и противообществените прояви на подрастващите е част от общата престъпност в страната, но предизвиква засилен интерес поради спецификата на субектите на този вид деяния – децата. Актуалността на представения за рецензиране дисертационен труд е продиктувана и от факта, че през последните години българското законодателство се ориентира към намирането на ефикасни механизми за превенция на асоциалното поведение на подрастващите и намаляване на наказателната репресия спрямо малолетните и непълнолетните правонарушители. От друга страна, политиката за справяне с противообществените прояви на малолетните и непълнолетни лица е насочена към значителна част от децата, което изисква тя да бъде подложена на анализ и оценка, като се предложат мерки за подобряването ѝ.

По своя характер политиката за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (МН) е публична политика, провеждана от органите на местно самоуправление в Република България. Това налага да бъде приложена методика с висока степен на надеждност, свързана с избора на подходящ научен инструментариум за анализ, чрез който да се аргументират критериите за оценка на

политиката. Това обосновава актуалността и значимостта на изследвания в дисертацията проблем не само от научна, но и от практическа гледна точка.

Необходимостта от усъвършенстване на социалната политика в областта на борбата срещу противообществените прояви на МН допълва практическата насоченост на проблематиката. Във връзка с това намирам дисертационния труд за сериозно комплексно изследване на модела на управление и стратегията за намеса, които се прилагат на ниво община.

2. Равнище на познаване на проблема

В дисертационния труд е представен разнопосочен и задълбочен анализ на политиката за борба срещу противообществените прояви на МН, провеждана от органите на местно самоуправление в Република България. Дисертантът добросъвестно е проследила в исторически и хронологичен аспект възникването на явлението „политика“ и значението на свързаните с политиката понятия. На тази база е представена съдържателната страна на публичната политика. Направен е обстоен преглед на нормативната основа на политиката за борба срещу противообществените прояви на МН, предложени са детайлизирани определения на понятия за изследваната политика, което позволява на дисертанта по-нататък да подходи адекватно към оценката на анализираната публична политика.

В трета глава Кр.Георгиева е формирала извадка, основана на идеята за всеобхватност на изследването както от гледна точка на големите общини, така и от гледна точка на административно-териториалните единици с население под 10 000 души. Това показва, че изследването е реализирано в дълбочина и обхват, което позволява направените изводи да бъдат валидни за конкретната политика, независимо в коя българска община се провежда. Направени са обобщения относно състоянието на общинската политика за срещу противообществените прояви на МН в рамките на петгодишен период от време.

Структурата на дисертационния труд е логически подчинена на поставената цел и свързаните с нея задачи. Целта и задачите са изпълнени убедително и в пълнота. Чрез използвания инструментариум за анализ и изследване на поставения проблем Красимира Георгиева демонстрира критично осмисляне на съществуващите концепции.

3. Методика на научното изследване

При постановката на изследването дисертантът логически обосновава и методически правилно е формулирала целта, обекта, предмета на изследването, както и няколко конкретни практически задачи. Авторът прецизно е разграничила понятието „анализ“ от „изследване“, като анализът се схваща като процес (стр. 85) на „системно сравнително оценяване по различни критерии на алтернативни пътища за постигане на обществени цели“ (стр. 84). С оглед на това, в дисертационния труд е приложена методика за анализ на публични политики, разработена от Министерството на планирането и интеграцията на Република Чили, която дава възможност да се анализират получените резултати на база основни критерии. Съобразно т. нар. „чилийски модел“, политиката за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните, провеждана от органите на местно самоуправление в БР, е оценена по критериите кохерентност (съгласуваност), уместност, достатъчност, ефикасност и ефективност. В съответствие с логиката на изследването правилно е приета хипотезата, че чрез използването на методиката за анализ на публичните политики, разработена от Министерството на планирането и интеграцията на Република Чили, се получават удовлетворителни резултати при анализа на политиката за борба срещу противообществените прояви на МН, провеждана от органите на местно самоуправление на РБ, които дават основание да се формулират обосновани препоръки за нейното усъвършенстване. За доказване на хипотезата е подбран подходящ и адекватен на постановката на изследването научен инструментариум. В резултат на провеждането на изследването и приложението на избраните научни методи, са постигнати целите на разработения дисертационен труд, а формулираната хипотеза е доказана успешно.

4. Оценка на естеството и достоверността на материала

Анализът на публичната политика е направен от гледна точка на елементите на нейното прилагане, на стратегията за намеса и според елементите на модела на управление.

Резултатите от изследването са довели до извода, че е налице логическо съответствие в провежданата политика и се установява кохерентност, при наличието на някои проблеми – затруднения при координирането на съвместната работа на множеството институции, отговорни за провеждането на тази политика и липса на единна система за отчитане на противообществените прояви на МН. Политиката е

определена като уместна, с резервата на автора, че тригодишната продължителност на стратегическия документ на ЦКБППМН и едногодишният срок на действие на дейностите, заложи в програмите и плановете са недостатъчен период за постигането на трайно решение на проблема. Поради факта, че проблемът с противообществените прояви на МН все още съществува, е посочено, че общинската политика би следвало да бъде оценена като недостатъчна и неотговаряща на обществените очаквания за качество. Тя е оценена и като неефективна, поради несъответствието между постигнатите резултати и вложените публични средства, за което е показателен фактът, че броят на МН лица, извършили противообществени прояви през изследвания петгодишен период е запазен, въпреки осигуряването на публични средства. Непромененият брой на МН лица, извършили противообществени прояви за петгодишния период, виден от данните за водените на отчет преминали през ДПС, е наложил извода за влошаване на показателя ефикасност на политиката.

Изследването е дало възможност на автора на дисертацията да достигне до детайлни и практически приложими изводи и препоръки, които биха допринесли за преодоляване на констатираните слабости в общинската политика за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

5. Научни и научно-приложни приноси на дисертацията

Като приемам формулираните от докторантката приноси моменти, бих извела на преден план:

1. Изследването на политиката за борба срещу детската престъпност е осъществено чрез използването на практически неизвестна за българските условия методика за анализ на публични политика, разработена от Дирекцията за оценка на социалното разслоение към Министерството на планирането и интеграцията на Република Чили.

2. Анализът на политиката за борба срещу противообществените прояви на МН е осъществен чрез последователно и изчерпателно изследване на елементите на модела на управление и на стратегията за намеса на ниво община, за да се достигне до оценка на политиката, която да бъде използвана за повишаване на ефективността, ефикасността, съгласуваността, уместността и достатъчността ѝ.

3. Адаптирането към българските условия на методика за оценка на политиката за борба с противообществените прояви на МН, на базата на петте

посочени по-горе критерии, би повишила административния капацитет на органите, които я формулират и прилагат, за по-високо ниво на ефикасността и ефективността на държавното управление.

4. Към обекта на изследването е използван политологичен подход, какъвто до момента не е прилаган.

5. С цел подобряването на ефективността и ефикасността на провежданите политики по места, е предложено извършване на административно-териториална реформа в България.

6. Оценка на приносите

Считам, че така формулираните приноси на дисертационния труд представляват лично постижение на дисертанта.

7. Публикации по темата на дисертационния труд

Красимира Георгиева представя общо четири научни публикации, които са по темата на дисертационното изследване. Те представят отделните етапи от работата на автора върху теоретичната и емпиричната част на изследването. Всички публикации са самостоятелни и отразяват приносни моменти на дисертационния труд.

8. Резултати

Резултатите от дисертационния труд могат да се приложат в социалната практика и биха били полезни при евентуална бъдеща административно-териториална реформа в България. Ако резултатите от труда достигнат до част от своите адресати – органите на местно самоуправление – те биха допринесли за повишаването на техния административен капацитет.

9. Автореферат

Представеният автореферат, в обем от 32 страници, адекватно отразява съдържателната страна на всички основни елементи на дисертационния труд.

10. Критични бележки и въпроси:

Препоръчвам в следващите свои изяви на научни форуми по теми, свързани с дисертацията, Красимира Георгиева да се насочи към конференции с по-широко представителство и към централни научни списания. По този начин нейните изводи и препоръки биха могли да достигнат до своите адресати.

По мое мнение, в списъка с използваните източници би могло да се обособят подзаглавия, включващи отделни рубрики: литературни източници (монографии, статии), нормативна база, източници от интернет. Авторефератът не е страниран.

Към дисертанта имам следният въпрос: какви са мотивите за избора на методика, разработена именно в Република Чили?

11. Заключение

Представеният дисертационен труд е добре структуриран, изложението е последователно и демонстрира подчертания интерес на докторанта към изследваната проблематика. Във връзка с гореизложеното, **изразявам своята положителна оценка за разработения дисертационен труд на тема: „Изследване на политиката за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните провеждана от органите на местно самоуправление в Република България“ и препоръчвам на уважаемото научно жури да присъди на автора ѝ *Красимира Павлова Георгиева* образователната и научна степен „доктор“ по докторска програма „Социална работа, психологически изследвания и социална политика“ от професионално направление 3.4. Социални дейности.**

22.03.2021г.

Варна

Рецензент:

/доц. д-р Мария Желева/